سایکۆلۆژیای منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت

پرۆفیسۆر

د.کەرەم شەریف قەرەچەتانی

20438

سلێمانی

2016

Preview sample - page 1 of 10 - Soran University Academic Digital Library

❖ ناوی کتێب : سایکۆلۆژیای منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت
❖ ناوی نووسەر: پ.د.کەریم شەریف قەرەچەتانی
❖ چاپخانە : پێرەمێرد
❖ تیراژ: (5000) دانە
❖ لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردن (1340) ی ساڵی (2016) ی پێدراوە.

❖ لەسەر نەرك و حسابی نووسەر بە چاپگەیەندراوەو بۆ هیچ کەس و دەزگاو لایەنێك نییە بە بێ ڕەزامەندی نووسەر کۆپی بکات یان دووبارە چاپی بکاتەوە .

Preview sample - page 2 of 10 - Soran University Academic Digital Library

سایکۆلۆژیای منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت

پرۆفیسۆر
د. کەریم شەریف قەرەچەتانی
سکوڵی پەروەردەی بنەڕەت/زانکۆی سلێمانی
بەشی باخچەی ساوایان

2016
سلێمانی

Preview sample - page 3 of 10 - Soran University Academic Digital Library

ئەم کتێبە پێشکەشە بە :-

- منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت.

-ئەو کەس و لایەنانەی لە خەمی منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەتدان و بە دڵسۆزانە کاریان بۆ دەکەن .

Preview sample - page 4 of 10 - Soran University Academic Digital Library

ناوەرۆک

بابەت	لاپەڕە
پێشەکی	10
(بە زەحمەت فێربوون) (Learning Disabilities).....	11
پێشینەو مێژووی گرنگیدان بە زەحمەتیەکانی فێربوون.....	13
پێناسەکانی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	17
پۆلینکردنی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	19
رێژەی تووشبووان بە زەحمەتیەکانی فێربوون	21
چەند راستییەك دەربارەی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	22
هۆکارەکانی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	24
خەسڵەت وتایبەتمەندییەکانی کەسی تووشبوو بە زەحمەتیەکانی فێربوون.....	28
دەستنیشانکردنی زەحمەتیەکانی فێربوون	33
رێگاکانی پێوانەکردن و دەستنیشانکردنی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	35
هەنگاوەکانی ناسینەوەو زانینی هەندێك لە جۆرەکانی زەحمەتیەکانی فێربوون...	35
رێگاکانی کۆکردنەوەی زانیاری.....	39
گرنگی پرۆسەی زوو دەستنیشانکردن	42
چارەسەرکردنی زەحمەتیەکانی فێربوون.....	43
رێنماییەکانی تایبەت بە مامۆستای منداڵانی تووشبوو بە زەحمەتیەکانی فێربوون.	52
رێنماییەکانی تایبەت بە خێزانی منداڵانی تووشبوو بە زەحمەتیەکانی فێربوون...	57
هەست و شعوری منداڵێکی تووشبوو بە زەحمەتییەکانی فێربوون.....	62
کۆمۆنیکەیشن ، پێگەیاندن یان پەیوەندیکردن یان هاوبەشیکردن.....	63
پەیوەندیکردن (کۆمۆنیکەیشن)	63
پێناسەی پەیوەندیکردن (کۆمۆنیکەیشن)	63
گرنگی پەیوەندیکردن (کۆمۆنیکەیشن)	64

Preview sample - page 5 of 10 - Soran University Academic Digital Library

جۆرەکانی پەیوەندیکردن (کۆمۆنیکەیشن)	64
پێکهاتەو رەگەزەکانی پەیوەندیکردن.....	67
شلەژان و تێکچوونی پەیوەندییەکان	69
قسەکردن.....	70
دواکەوتنی قسەکردن و کێشەی زمان.....	71
پێوانەو دەستنیشانکردنی کێشەی کەم و کورتییەکانی قسەکردن.....	72
جۆری کێشەکانی قسەکردن.....	77
چارەسەرکردنی کێشەو کەم و کورتیەکانی قسەکردن	81
راهێنانی ئەندامەکانی بەرپرس لە قسەکردن.....	83
هەنگاوەکانی راهێنانی منداڵ لەسەرگۆکردنی پیتەکان	88
جیاوازی نێوان قسەکردن و زمان.....	90
چارەسەری نەفازیا.....	91
زمان گیران (تە تەتە ، فە فە فە)	95
نیشانەکانی زمان گیران	96
چارەسەری زمان گیران.....	97
جیاوازی لە نێوان کێشەی قسەنەکردن بە هۆی هۆکاری بایۆلۆژی یان فەرمانی.....	97
رێنمایی بۆ دایك و باوك.....	98
ئیستراتیجیەتی فێرکردنی منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت.....	100
راهێنان (تمارین).....	101
پۆلی تایبەت.....	104
سەنتەری تایبەت بە کەسانی خاوەن پێداویستی تایبەت.....	105
پەیمانگای راهێنانی پیشەیی :	106
دووبارە راهێنانەوەی پیشەیی.....	107
نەو منداڵانەی کەم و کورتی جوولەو جەستەییان هەیە.....	108

Preview sample - page 6 of 10 - Soran University Academic Digital Library

پێناسەی کەم و کورتی جەستەیی	109
هۆکارەکانی کەم و کورتی جووڵەوجەستەیی	110
پۆلێنکردنی کەم و کورتیە جووڵەیی وجەستەییەکان.....	112
یەکەم/ نیفلیجی مێشک.....	113
پێناسەی نیفلیجی مێشک.....	113
جۆرەکانی نیفلیجی مێشک.....	115
هۆکارەکانی تووش بوون بە نیفلیجی مێشک.....	117
دایک و باوک چۆن بزانن منداڵەکەیان تووشی نیفلیجی مێشک نەبووە ؟.....	118
دەستنیشانکردنی نیفلیجی مێشک.....	121
خۆپاراستن لە نیفلیجی مێشک.....	122
چارەسەرکردنی نیفلیجی مێشک.....	122
ئامۆژگاری و ڕێنمایی بۆ دایکان و باوکان.....	131
ئامۆژگاری و ڕێنمایی بۆ مامۆستایان.....	132
دووەم /(فێ) پەرکەم) (گەشکە).....	133
پێناسەی پەرکەم (گەشکە).....	133
نۆرەکانی (نۆبەکانی) پەرکەم.....	133
ڕێنمایی بۆ کەسانی تووشبوو بە فێ (گەشکە) و دایک و باوک و کەس و کاریان.....	135
ئایا فێ (گەشکە) کاریگەری لەسەر پرۆسەی فێربوون و جێبەجێکردنی کاروچالاکییەکانی قوتابخانە هەیە ؟.....	136
چارەسەری فێ (پەرکەم، گەشکە).....	139
سێیەم/ تێکچوونەکانی بڕبڕەی پشت	140
چوارەم/ لاوازی یان پووکانەوەی ماسوولکەکان	141
پێنجەم/ ئاوبەندی (هایدرۆ سیفلیس).....	142
جۆرەکانی ئاوبەندی.....	142

Preview sample - page 7 of 10 - Soran University Academic Digital Library

دەستنیشانکردنی ئاوبەندی.....	143
چارەسەرکردنی ئاوبەندی	143
کەرِی یان گوێگرانی و بە زەحمەت بیستن.....	145
کۆنەندامی بیستن.....	145
پێکهاتەو تویکاری کۆنەندامی بیستن.....	146
پۆلینکردنی جۆری نابیستان.....	147
ناستەکانی کێشەی بیستن و پرۆگرامی گونجاو بۆ هەریەکەیان.....	152
خەسڵەتەکانی دەنگ.....	155
پێوانەو دەستنیشانکردنی نەبیستن	156
زوو فریاکەوتن	159
خەسڵەتەکانی کەسانی نابیست و نەوانەی بە زەحمەت دەبیستن	159
چارەسەری نەوانەی کێشەی بیستنیان هەیە.....	161
خوێندنەوەی لێو	161
ڕێگاکانی بەکارهێنانی دەست.....	164
ڕێگاکانی پەیوەندیکردنی هەمەجۆر.....	168
ڕێنمایی بۆ خێزانی نابیستان.....	169
نابینایان.....	171
پێناسەکانی نابینایان	172
چاوی مرۆڤ.....	175
جۆرەکانی چاوکزی	178
نیشانەکانی چاوکزی	180
دەستنیشانکردنی کەسانی نابیناو چاوکز.....	183
هەڵسەنگاندنی تواناکانی نابینا.....	187
کێشەکانی منداڵی نابیناو چاوکز لە قوتابخانەو چۆنێتی زاڵبوون بە سەریاندا....	188

Preview sample - page 8 of 10 - Soran University Academic Digital Library

کاریگەریە نەرێنییەکانی نابینایی (چاوکزی) لەسەر :-	200
أ- گەشەی دەروونی – جوونەیی	200
ب- گەشەی زانیاری و مەعریفی	201
ج- گەشەی کۆمەڵایەتی و سۆزداری	202
د- گەشەی زمان و توانای قسەکردن	203
خێزان و منداڵی نابینا	204
کەرەستەو ئامێرو پێداویستی و تەکنەلۆژیای تایبەت بە کەسانی نابینا	207
رێگاوهێماکانی برایەل (Braile)	207
رێگای تایلەر William Taylor	213
چۆن منداڵانی نابینا بە رێگای برایەل فێردەکرێن	217
راهێنان لەسەر بەرکەوتن (دەستلێدان)	219
راهێنان لەسەر بیستن	219
راهێنان لەسەر بۆنکردن	220
راهێنان لەسەر تامکردن	220
سەرچاوەکان	221
فەرهەنگۆک	224
پاشکۆ (وێنەکان)	232

Preview sample - page 9 of 10 - Soran University Academic Digital Library

پێشەکی

ئەم کتێبەی بەردەستت و دیدی بەڕێزت تەواوکەری ناوەرۆکی کتێبی (دەروازەی پەروەردەی تایبەت)ەو چەند بابەتێك لە خۆ دەگرێت ، لەوانە زەحمەتییەکانی فێربوون ،کە تایبەتە بە کێشەو گرفتەکانی ئەو منداڵانەی بە زەحمەت فێردەبن (صعوبات التعلم) ، پەیوەندیکردن (کۆمۆنیکەیشن) ،پێوانەو دەستنیشانکردنی کێشەو کەم و کورتییەکانی قسەکردن ، ئەو منداڵانەی کەم و کورتی جوولەو جەستەییان هەیە (ئیفلیجی مێشک ،فێ یان پەرکەم ، تێکچوونی بڕبڕەی پشت ،لاوازی یان پووکانەوەی ماسوولکەکان) ، کەڕی یان گوێگرانی ،نابینایی ....هتد.

ئامانجی سەرەکی ئەم کتێبە شارەزابوون و زیاترکردنی زانیاری هەموو ئەو کەس و لایەنانەیە کە مامەڵە لەگەڵ منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت دەکەن،تا بتوانن بەشێوەیەکی زانستی مامەڵەیان لەگەڵ بکەن و هەوڵی پەروەردەکردن و فێرکردنیان بدەن ، بۆ ئەوەی ئەوانیش وەك منداڵانی ئاسایی هاوتەمەنیان خۆیان لەگەڵ چواردەورو ژینگەکەیان بگونجێنن .

پشتیوان بە خودا لە داهاتوو کتێبی سێهەم هەر دەربارەی پەروەردەی تایبەت و منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت دەخەینە بەر دەستی خوێنەرانی خۆشەویست ، کە تیایدا گرنگی زۆر بە ئەو بەرنامەو پرۆگرامانە دەدرێت کە پێویستن بۆ گەشەپێکردنی تواناو لێهاتوویەکانی منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت .

پ.د.کەریم قەرەچەتانی

سلێمانی

2016-4-6

Preview sample - page 10 of 10 - Soran University Academic Digital Library